

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnštvo v Katoli. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemsi nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemani:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnštvo prejemani:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 269.

V Ljubljani, v petek 23. novembra 1900.

Letnik XXVIII.

Pogumno na plodno delo!

Tržaški Italijani prav bojzljivo opazujejo sedaj delovanje onega odseka, ki ga je izvolil zagrebški katoliški shod za snovanje ljudskih posojilnic. Naši rojaki so doslej sužniško robovali Italijanom. Tužna Istra je izsesana po tujih pijavkah, ki so brezsrčno, brez ozira na ljubezen do bližnjega, v varstvu svojih privilegijev in v skrbi le za lastni žep v brezmejnem zaničevanju do slovenskega življa izkoriščali tužni slovanski narod v Primorju. In sedaj svita nova zarja tudi tam, začelo se je jasni!

Res, da prvi hrvaški katoliški sestanek ni združil toliko preprostega naroda, kolikor naš slovenski katoliški shod. A videli smo, da je tamošnja inteligenca vsa drugačna, nego naša. Hrvaška inteligenca čuti protikršćanske liberalne in židovske težnje kot oster trn v svojem mesu, naša »inteligence« je pa po nemškem židovskem časopisu in po grozovitih ekscesih »Narodovih« izprijena, odtujena ljudstvu, v sovraštvu do naroda. Zato pa je tudi uspeh hrvaškega katoliškega shoda jako zanimiv za nas, in vredno je, da se primerjamo.

Splošni učinek prvega hrvaškega katoliškega shoda je isti, kakor je bil pri nas po prvem slov. kat. shodu. Vzbudila se je zavest, da katoličan ne sme biti brezpraven, da je katoliško ime častno ime, in da morajo katoličani v oni državi, ki štiti žide, luterance in kalvince, zahtevati za svojo vero vsaj toliko brambe, kakor je oni v resnici vživajo. Katoliška vera ima kot edino zveličavna vera več pravice do državne brambe, nego druge, ki so deloma le bole-havi izrastki iz nje, kakor luteranstvo in kalvinstvo, ali pa le nepopolna priprava na Kristusa, kakor je židovstvo. Katoličani pa se začenjajo zavedati tudi svojih historičnih pravic. Kdo je najstarejši kuluronosec na naši zemlji? Ali ni katoličanstvo vpeljalo omiko, jo razvijalo in branilo? In sedaj pridejo tuji usiljenci in nas preganjajo z naših historičnih tal, z zemlje, ki je posvečena z našim znojem in z našo krvjo! Katoličani pa se začenjajo zavedati tudi svojih numeričnih sil. Ali nas je malo? Velikanska večina ljudstva je katoliška, le nekaj malo odpadnikov životari vmes, bodisi ljudje, ki žive od žuljev katoliškega ljudstva, bodisi mogočnjaki, ki npravno in gmotno propadajo. In tem se naj uklanja, tam naj služi krepka, zdrava in pridna masa ljudstva v naši dobi, ki je tako ponosna na to, da hoče vse vladati po numeričnem razmerju? To je proti duhu ustave, proti pravičnosti, proti zdravi pameti.

Ta zavest se je vzbudila po zagrebškem katoliškem shodu med Hrvati, ista zavest, ki jo je med nami vzbudil prvi slovenski katoliški shod.

Iz te zavesti pa med Hrvati poganja ravno tista prva krepka sadika, ki jo je rodil naš prvi slovenski katoliški shod: gospodarska pomoč revnemu ljudstvu.

V laških in mažarskih krogih sedaj najstrožje zasledujejo delovanje gospodarskega odseka za snovanje ljudskih posojilnic. V Zagrebu se naj osnuje velika srednja posojilnica, ki naj ravno posreduje denarni promet med raznimi hrvaškimi lokalnimi rajfajznovkami, kakor »Gospodarska zveza« v Ljubljani. Teh posojilnic se Italijani strašno boje, ker vedo, da se tudi politični značaj Istre

in Hrvaške takoj izpremeni, ako se po teh modernih ljudskih organizacijah osvobodi ljudstvo groznega gospodarskega jarma, ki so mu ga naložili Italijani in Mažari. Saj italijanska mesta imajo le toliko vpliva na hrvaško prebivalstvo na deželi, kolikor je to pri njih zadolženo. Le toliko morejo ukazovati, kolikor morejo z denarno in gospodarsko premočjo izsiliti. Zato pa hrvaški katoličani za osvobodjenje svojega ljudstva rabijo isto sredstvo, katerega so se poslužili naši katoličani. Edino orožje, ki more braniti naše ljudstvo ob narodnih mejah, je gospodarsko osvobodjenje, in zato sedaj Italijani in Mažari delajo proti hrvatskim domoljubom z isto perfidno strastjo, s katero nas preganjajo naši liberalci.

Hrvaški domoljubi! I vi boste morali prestopiti iste napade, ki lete sedaj na nas. A vam bo ložje, ker vas bodo mesarili tujci, ko so nas tožili in obrekovali rodni bratje.

A brez strahu naprej! Pogumno na plodno delo!

Volilno gibanje.

Shod v Krškem.

»Slov. Naroda« je prinesel večeraj brzojavko iz Krškega: »Ob ogromni udeležbi se je današnji shod veličastno izvršil. Kmetje so župnika Schweigerja, ki je nemir delal, iz dvorane vrgli.« — Mi pa smo dobili sledečo brzojavko:

Krško, 23. novembra. Udeležba na shodu mnogoštevilna. Naših čez dvesto, liberalcev kakih petdeset. Romih otvori zborovanje. Globočnik govori nekaj minut, dvomi o svoji izvolitvi. Tavčar hvali liberalce kot izgledne katoličane, zabavlja čez duhovne. Ogorčeni ugovori. Vsestransko vpitje. Romih zaključil shod. Liberalci ostanejo sami, pa se hitro razidejo.

Kako Luki Jelencu podirajo ugled njegovi tovariši.

Naši liberalni učitelji upijejo v enomer, koliko trpi učiteljski ugled in kako ga je treba z vsemi silami braniti. Proti komu pa, kdo pa je tisti siloviti nasprotnik »učiteljskega stanu«? Ino, kdo drugi more biti, kakor preklicani »klerikalci«.

A verjemite mi, da bolj ne more tudi največji nasprotnik ponižati in osmešiti učiteljskega stanu, kakor to delajo njegovi lastni udje, liberalni učitelji a la Luka Jelenec. Njegov klaverno nastop na Glincah in njegov beg z voliča, koliko smeha je napravil po vsej domovini! Za peč ž njim, da ga nihče ne vidi, ne pa na oder, da se osmeši! Ako pa človek smešen postane, je gotovo zgubljen. In tako je zgubljena tudi dražgoškega Luke kandidatura.

A gosp. Luka ni sam, po Jelenčevih lavorikah je segel med drugimi tudi učitelj na Dovjem, g. Fr. Jeglič.

Zadnjo nedeljo je bil shod tudi na Mojstrani, v Šmerčevi gostilni. Ker se snuje na Dovjem posojilnica, je govoril jeseniški župnik Avg. Šinkovec najprej o zadružništvu in posebno o koristi Rajtajznovih posojilnic. Na to je Peter Rozman, tovarniški delavec na Savi, razpravljal o socialdemokratskem raju. Že med njegovim govorom je vskipela kri navzočemu dovškemu učitelju Fr. Jegliču. Ko je župnik Šinkovec nato govoril o tem, koga naj volimo, ali socialnega demokrata, ali liberalca ali pa ka-

toličana, je pa možic kar besnel, vpil in klel, da se je vse kadilo. Ko se mu je beseda ponujala, naj govori in ovrže, kar se mu ne zdi prav, si pa ni upal govoriti in se je na vse načine izgovarjal, da mu le ni bilo treba pokazati svoje modrosti. Temu možu so duhovni posebno v želodecu, ker vpil je vse vprek, da f... i še niso nič storili ne za kmeta, ne za delavca, sploh za nobenega. G. Luka bo menda pa čudeže delal.

Surovo vpitje učiteljevo, njegovo preklinjevanje in zabavljanje je navzočim toliko presedalo, da se je razun enega socialnega demokrata vse zgražalo nad njim. Delavci in kmetje so učili učitelja dostojnega vedenja ter klicali: »Taki učitelji naj torej izreajo naše otroke«, »molčite, saj vidite, da imate samo enega na svoji strani!« Z vspehom shoda smemo biti zadovoljni. Ko bi shod drugega sadu ne imel, kakor da se je liberalni učitelj tako osramotil in ljudem oči odprl, je dovolj. A pri tem ne ostane. Začeto delo se bo nadaljevalo, želji navzočih mož se bo ustreglo in g. učitelj, kmalu se zopet vidimo!

G. kandidat Luka, vi pa vidite, kako slabo delajo Vaši liberalni tovariši za vas. Pač si lahko mislite: Bog me obvaruj mojih prijateljev!

Dr. Tavčar.

»Ali mislite, da smo na glavo padli!« dejal je dr. Tavčar, vodja narodno-napredne stranke, ko se je od njega zahtevalo, da delavci dobe volilno pravico v ljubljanski občinski zastop. In sedaj hoče dr. Tavčar, naj bi delavci glasovali za njegovega Luko Jelencu. Ali menite g. dr., da so delavci na glavo padli?

Demokratski shod v Prhovcu.

Zagorski mokrači so hoteli napraviti shod. Dolgo časa niso mogli dobiti potrebne prostora, konečno so dobili streho na koncu zagorske doline, v Prhovcu. Namesto kandidata Kopača je prišel na shod Ebin Kristan s svojim pribočnikom Čobalom. Ponosno Kristan zasuje svoje brke ter začne mleti že povsod znane fraze. Zabavljal je čez papeže in po vrsti doli do vaškega cerkvenika, kakor se je naučil iz mokraškega evangelija. Za Kristanom je še Čobal prodajal svoje neužitne drobnice izpod zagorske hruške. Vezal je otrobi, da so se mu celo pristaši posmehovali. Klaverno vreme, klaverno shod!

Žičkar, Hribar, »jungovci«, »Štajerec«.

Iz zgornje Savinjske doline Kakšna brezmiselnost pisava, ki jo moramo požirati v »Domovini« vsaki teden po dvakrat! V zadnji številki trdi, da bo za naše polovičarje kaj dobro, če se bodo mogli pri svojem celjskem poslancu Hribarju pritoževati radi krivic, ki se jim godijo. Kakor da se pri katerem drugem poslancu ne bi mogli pritoževati! Žičkar tudi ni prebival med Haložani, a vendar je mogel priti k njim ter pogledati škodo, ki se godi po njihovih vinogradih, ter znal najti pot, po kateri se jim je pomagalo. To je pač nemogoče, da bi vsak sodnijski okraj imel svojega poslance, zlasti v V. kuriji. Če je Žičkar mogel priti k nam, pogledat razdrapano cesto, bo gotovo prihitel tudi k žagarjem, če ga bodo povabili. »Domovina« se tudi moti, če meni, da bi Wračko, Visenjak, Pukl in Kresnik ne kandidirali, ako bi se bil Hribar postavil kandidatom v V., a Žičkar v IV. kuriji. Visenjak je bil kandidat tudi pred 3 leti, enako tudi

Pukl. Nekateri ljudje so pač tako trmoglavi, da mislijo: »moram priti v državni zbor«. Enkrat za vselej protestujemo proti spodtikanju, češ: Žičkarja nam ne vsiljujte! Z enako pravico kličemo mi: Ne vsiljujte nam Hribarja! »Domovina« se pritožuje, da se »od Solčavskih planin« tje doli do Drete agitira za Žičkarja. Kaj pa da se agitira! Poštena agitacija je naše življenje. Vsaj se agitira tudi za Hribarja. Razložek je samo ta, da so vspehi obojne agitacije kaj različni. Hribarjevi agitatorji trobijo po svetu, da je vse ljudstvo vneto za njihovega kandidata. A dokazalo se je jasno, da so le samo njegovi agenti želeli, naj bi bilo ljudstvo vneto za Hribarja. Da se je spodnještajersko učitelstvo — mislimo jungovce — vnelo za Hribarja, temu se nikakor ni čuditi. Ljudje, ki so pisarili: »Rajše socialnega demokrata, kakor Žičkarja!« bodo morali delati proti katoliškemu duhovniku. Vprašanje je samo to: ali bo poslanec, ki je podpisal program: »Vse za vero, dom, cesarja« moral plesati tudi tako, kakor mu bodo žvižgali ljudje, ki kričijo: vun iz šole s krščanskim naukom!? Tu pride Hribar v zagato: na eni strani bi moral delovati po programu katoliških Slovencev: šola se naj zopet pokristijani; a na drugi strani bi moral izpoditi nauke sv. vere iz šole. Dvema gospodoma bo težko služiti, g. Hribar! Pa gospod Hribar je svetu naznanil, da je zmožen za posle državnega poslanca; on si bo že znal tudi pomagati iz te zanjke, da bo namreč deloval za versko šolo in proti njej!

»Štajerec« laže, da se mu kar kadi. O Žičkarju piše, da so mu v Vitanju in na Vidmu morali kmetje »župnišče do dna prenoviti«, prej ko je župnišče nastopil. Vsaka beseda je zlagana. Nadalje pravi, da dobiva »najmanj 2000 gld. štolnine in drugih dohodkov«. Ta je pa že preneumna. Prepustimo »Štajerskem« lažnjivcu Videmsko župnišče in teh 2000 gld., če more dokazati resnico svoje nesramne laži. Robičeva plača pa znaša po računu tega ljudskega prijatelja kar 9400 gld. na leto. Tudi tistih 5000 gld. »Štajercu« silno diši, katere dobiva dvorni svetnik dr. Ploj. O Žičkarju trdi dalje, da je »na prižnici in v klerikalno narodni politiki dober govornik, ali v kmečko-gospodarstveni jako slab«. Toda ta »Štajerski« obrekljivec, ki izhaja v Ptujem, prav dobro vé, da je ravno Žičkar v kmetko-gospodarstveni politiki dobro izurjen in je vsled tega tudi za kmete v Haložah, ki prebivajo pred nosom »Štajerca«, izposloval 60 000 kron podpore. Dozdeva se nam, da »Štajercu« samemu dišijo le »mastne plače«, katere očita svojim nasprotnikom. No! s takimi neumnimi lažmi ne bo vjel »Štajerec« nobenega kalina na svoje limanice.

Socialno-demokratska agitacija.

Po Štajerskem razširjajo soc. dem. agitacijsko knjižico »Miha, pri nas v Avstriji je vse narobe«. Najbolj narobe je pri soc. dem., ker imajo za voditelje žide.

Volilni shodi.

Kandidata za kmetko skupino Celje-Brežice, g. Hugon vitez Berks in za mestno skupino Celje-Brežice gosp. dr. Ivan Dečko skličeta za prihodnjo nedeljo dne 25. t. m. volilna shoda, in sicer dopoldne ob 9. uri v Sevnici, popoldne ob 4. uri pa v Brežicah v »Narodnem domu«. — Narodni volilci ondotnih krajev se vabijo, da se prav mnogoštevilno shodov udeleže, pri

katerih se kandidata volilcem predstavit in zašlišta njih želje. Tudi v Konjicah bo v nedeljo volilni shod, na katerem bo govoril prof. Robič.

Prvotne volitve na Štajerskem.

Do 23. t. m. predpoldne so »Žičkarjevce« izvolile občine: Brezno pri Vitanji 2, Ljubnica 1, Sv. Kunigunda 2, Skomre 2, Zreče 2. To spada za okraj Konjice. Menda bodo vse občine glasovale za Žičkarjevce. Trg Vitanje glasoval je baje za soc.-dem. 1 volilni mož. Podobno bi znal ravnati t-g Konjice, mogoče da vsled pritiska deloma tudi Oplotnica. L. 1897 je Oplotnica odposlala 2 kršč.-soc. in 3 soc.-dem., trg Konjice 3 soc.-dem., Stranice 1 soc.-dem., torej skupaj 7, ostali bili so sami »Žičkarjevci«, g. Hribar tistokrat ni dobil nobenega glasu iz okraja konjiškega. Letos bo sklep prvotnim volitvam v konjiškem okraju dne 27. t. m. v Oplotnici.

Pri Sv. Jurju ob južni železnici je bila 21. t. m. volitev volilnih mož. Vsi volilni možje katerih je 9, bodo volili g. Žičkarja.

Za Žičkarja bodo dalje glasovali vsi trije volilni možje iz Kostivnice, vseh osem od Sv. Križa pri Rogatcu, vsi iz Gotovelj in Mislinja.

Čobalov shod.

Pri Sv. Juriju ob Taboru na Štajerskem je bil napovedan socijalnodemokratski shod za dan 21. novembra ob dveh popoldne v gostilni znanega demokrata Janeza Brišnika. Ob omenjeni uri je prišlo silno veliko vrlih št. Jurčanov na shod, da bi bili ugovarjali in »jogra Čobala« na hladno postavili, pa ga ni bilo nikjer. Vrli možje so čakali nanj blizu poldruge ure, potem pa so odšli. Kmalu na to se je pripeljal misijonar ter je imel dolgo pridigo v prostorih Janeza Brišnika po domače Razgona. Na shodu so bili večinoma socijalisti, pa tudi naših je bilo nekaj ter so mu ves čas ugovarjali. Čobal je bil zelo slabe volje ter je rentočil kakor pes, če se ga draži. Zabavljaj je čez Hribarja in Žičkarja. O Hribarju je rekel, da si je premoženje napravil s tem, ker je vse tako drago prodajal, Žičkar pa ni nič naredil v državnem zboru. Vsepa njegov govor ne bo imel prav nikakega, ni si pridobil nič enega, pač pa jih je nekaj izgubil. Naše ljudstvo je prezvedno za to, da bi verjelo človeku, ki take neumnosti kvasi in lomi. Zvečer ob sedmih se je ves jezen odpeljal. Naši možje se za Čobala ne menijo, stali bodo za Žičkarja v kljub Brišnikovemu rovanju v Ojstriški vasi.

Prvotne volitve na Koroškem.

Iz Celovca, dne 22. t. m. Na Jezerskem so bili izvoljeni dne 20. t. m. našinci, in sicer v IV. kuriji gg. J. Šenk ter J. Virnik, v V. kuriji g. P. Roblek.

Na Dječah so v obeh kurijah zmagali Slovenci. V V. kuriji so imeli 43 glasov, v IV. kuriji 35, nasprotniki pa 15.

V št. Danijelu sta bila malone enoglasno izvoljena našinca gg. Pr. Kert, župan in J. Kindlman, župnik, za obe kuriji.

Vse te občine spadajo v velikovski okraj.

Ugoden je doslej izid volitev v špitalsko-smohorskem okraju. Kat. Nemci imajo upanje, da tu prodro. Pridobili so si že več občin, ki so bile doslej v nasprotnem taboru. Med nemškimi nacijonalci je vsled tega huda jeza. V slovenski občini št. Štefan ob Zili, ki spada v ta okraj, so zmagali Slovenci v peti (4 vol. možje) in v četrti kuriji (5 vol. možj.)

V Spod. Dravogradu so za peto kurijo izvoljeni nemški nacijonalci, istotako v Piberku (prišlo je 30 volilcev!), Železni kapli (92 volilcev, 58 nacijonalcev, 31 soc.-dem.), št. Petru ob Celovcu (34 nacijonalcev, 16 soc.-dem.)

V Beljaku so za V. kurijo volili v treh okrajih. V dveh so zmagali nacijonalci z 10, v enem soc.-dem. s 4 vol. možmi.

Prvotne volitve v Celovcu bodo baje dne 17. decembra.

Ker se je vas Podpeca odločila od bistriške občine, ne voli več z občino Bistrica, marveč z občino Možica. Zato ima Možica sedaj 3 volilne možje, Bistrica pa samo še 4. — Na ta način smo Slovenci izgubili zopet en glas! Kaj vse dela zoper nas!

Volilno gibanje na Goriškem.

V Gorici bodo dne 3. dec. shod liberalnega »društva slovenskih veleposestnikov«. Razgovarjali se bodo o volitvah.

Hrvatske zmage.

Iz Istre se poroča: V sekciji Gologorica so izvoljeni hrvatski volilni možje, istotako v Novakih. Veliki Lošinj je z ogromno večino izvolil 5 hrvatskih volilnih mož, Žminj 9, Tinjan 7, Lindar 10, Sv. Ivan pri Šterni 4. Lahki delujejo z vso silo, a tudi Hrvati ne spe.

Pozor!

Pazite na legitimacije, da vam jih liberalci ne pouzdamo!

Pazite naglasovnice, da vam jih nasprotniki ne popišejo!

Poučujte ljudstvo, naj liberalcem ne da glasovnic in legitimacij v roke!

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. novembra.

Občinske volitve v Pragi so sedaj završene na celi črti z lepo zmago staročeskimi kandidati. Dne 21. t. m. so se namreč vršile ožje volitve. Izvoljenih je bilo pri tej drugi volitvi jedajst Staročehov, 14 kompromisnih kandidatov (Staro- in Mladočehov), 8 Mladočehov in trije samostojni kandidati. V drugem razredu je na Mali strani prodrli staročeski kandidat le z jednim glasom večine. Skupno je torej od 90 članov mestnega zastopa polovica, 45 staročehov, 22 Mladočehov Fričeve stranke, 21 somišljenikov Podlipnega in dva radikalca. Mladočehi so sedaj odločno v manjšini in stranka bivšega župana Podlipnega, ki je še pred nedavnim imela v rokah vso oblast, je napram Staročehom v manjšini za celih 24 glasov.

Izjava nadvojvode Frana Ferdinanda in češki deželni zbor. Praška »Politik« in po njej tudi nekateri drugi listi so poročali, da bo vlada tudi češkemu deželnemu zboru predložila omenjeno izjavo v odobrenje. Vest ta se je zdela takoj precej neverjetna in res izjavlja sedaj »Hlas Naroda«, da v kompetentnih krogih o tem ni nič znanega, ker bo vlada predložila izjavo nadvojvode samo državnemu zboru kot jedino kompetentnemu v tej zadevi. To je tem verjetnejše, ker ni bila izjava predložena niti hrvatskemu saboru, ki je glasom nagodbe mnogo bolj upravičen razsojevati v tej zadevi, kakor pa kak deželni zastop v naši polovici.

Deželnozbornske dopolnilne volitve na Tirolskem mesto vsled najnovejšega kompromisa odstopivših desetih deželnih poslancev iz skupine veleposestva se vrše 15. decembra v Inomostu. Vseh volilnih upravičencev v tej skupini je 234. Izid je precej negotov, ako ne pride do kompromisa.

Okrožnica o krščanski demokraciji, ki bo baje v kratkem objavljena, obstoji po poročilu »Pol. Corr.« za vaticanske zadeve iz oveh glavnih delov: iz negativnega in pozitivnega. V prvem delu opisuje papež, kakošna naj ne bode krščanska demokracija. Prosta naj bo vsake tendence politične demokracije. Kršč. demokracija se more prilagoditi najrazličnejim vladnim oblikam, kajti ona spoštuje vse obstoječe vlade, še celo one, ki so v političnem smislu besede najbolj protidemokratske. Papež odločno odklanja vsako skupnost kršč. demokracije z revolucionarnim socijalizmom, in vztraja pri vseh načelih, ki jih je z ozirom na osebno lastnino in druge principe, ki tvorijo temelj obstoječemu državnemu redu, razvil v okrožnici »Rerum novarum«. V drugem delu pojašnjuje sv. oče, kaka mora biti kršč. demokracija. Vse katoliške stranke naj bodo z ljudstvom v prospeh materijalnega in npravnega blagra ljudstva. Z jedno besedo, nova okrožnica bo nekako dopolnilo okrožnice »Rerum novarum«. Papež svari nadalje razne socijalne stranke pred pretiravanjem in izgredi, in jim predpisuje pot, po kateri jedini morejo odpomoči bedi nižjih slojev na podlagi spoštovanja vseh pred legitimnimi pravicami in obstoječim družabnim redom.

Predsednik Krüger v Evropi. Včeraj zjutraj ob polu 9. uri je predsednik transvaljske republike Pavel Krüger v Mar-

ziju stopil na evropska tla. Dohod, ki je bil že napovedan za 21. t. m. zjutraj, se je vsled neugodnega vremena zakasnil za dobrih 24 ur. Ljudstvo iz cele Francije ga je pričakovalo že prvi dan na vse zgodaj, a ker ga le ni bilo in ker je celi dan neprestano lilo, se je deloma nejevoljno vrnilo iz pristanišča. Vkljub temu je bil včeraj dopoldne vsprejem zelo prijazen in iskren. Takoj po dohodu se je podala burska deputacija z dr. Leydsem na čelu na krov ladije »Gelderland« ter pozdravila svojega šefa. Tudi mestno zastopstvo je bilo prisotno pri tem vsprejemu. Okolu jednajste ure se je Krüger izkrcal ter se na vozu podal v mesto. Spreveda se je udeležilo veliko vojaških društev, neštevilna množica občinstva. Ljudstva se je še posebno radi tega nabralo toliko v Marziju, ker je bil včeraj dopoldne pogreb ondotnega škofa monsign. Roberta. Na oficijelni pozdrav je odgovoril Krüger nizozemski, na kar je zarorilo iz sto in sto grl: Živel Krüger, živeli Buri!

Bojaželjnost Kitajcev se v kljub številnim porazom v sedanjih vojski glasom najnovejših poročil nič kaj ni zmanjšala. Iz Shanghaija namreč poročajo, da je izdala cesarica vdova tajen oglas, v katerem opominja vse podkralje in guvernerje, naj se takoj pripravijo na novo vojsko proti mednarodnim četam v vseh delih dežele. Mogoče, da je ta vest do cela izmišljena in so jo raztrosili le kitajski državniki, da bi ustrašili zunanji svet, nasprotno je pa tudi lahko verjetno, da so jeli slutiti Kitajci, kaj nameravajo s svojimi mirovnimi pogoji nekatere velesile, in da se hočejo z vso silo upreti baje nameravani delitvi Kine.

Dopisi.

Iz Postojne, 21. novembra. Tavčarjev kveder in komedija v Postojni. Kakor se kaže iz poročil v časnikih, so se kvedri Tavčarjevi pri našem postojnskem shodu nekoliko pošvedrali in treba jih bo dejati na kopito, da se zopet poravnajo. Iz nedolžne predstave se je napravila veselo igra: »Zmešnjava čez zmešnjavo«. A ne bojte se, gospod dr. Kvederman, da bi se nam bili s tem zamerili, vi ste prav našo žilico zadeli. Mi Notranjci, posebno cvet v notranjski metropoli, smo pač zavedni, a tudi samosvoji ljudje, ki ljubimo zabave in komedije. Gospod, ki je naš vidni, časih pa tudi nevidni poglavar in ob enem finančni minister, ima rad kak »hetz«, če se mu že sponese vselej po volji ali ne, da je le »hetz«. Da bi nam ne zmanjkalo zabave, smo pred leti za »hetz« povabili sem gosp. dr. Dragotina Treota, ne da bi potrebovali ravno odvetnika, kajti prebili smo tudi brez njega; saj nam ne koristi družega, kot da imamo malo več nepotrebnih pravd in se nekoliko kolekov več proda. Zato je gospod doktor, prišedši k nam, po časnikih iskal v prvi vrsti pomočnikov in pisarjev s pristavkom, da morajo znati dobro peti in se zvijati in spenjati po drogovi, pravniška in pisarniška izurjenost je postranska reč. Posrečilo se mu je dobiti jih, da so mu časih prebračali kozolce še nekoliko hujše, kot mu je bilo všeč. Napravljali smo zdaj lahko veselice in zabavljice.

Ker smo jako napredni, smo v duhu naprednega časa in da bi nam klerikalci ne mogli očitati, da nič ne delamo za organizacijo, ustanovili politično in gospodarsko društvo za Notranjsko, katerega namen je, kupovati in prodajati les, vino in žito, živino in kmetijsko orodje, mlekariti in sirariti in Bog ve kaj še. Vodstvo in nadzorstvo je prevzel gospod dr. Treo in tako tudi že obstoječe postojnske hranilnice. Napričakovano velikansko je bilo delovanje in vspehi tega početja. Lesa iz loške in ribniške doline na Rakeku in v Postojni se je prodalo in pokupilo veliko — brez dr. Treota, vina iz vipavske in sremske doline je politično in gospodarsko društvo s sedežem v Postojni več popilo, kot prodalo; kmetijskega orodja se je mnogo nakupilo, a kmetovalci niso hodili v Postojno vprašat, kje da se dobiva. Obnesla se je dobro živinska kupčija, kajti tu in tam se je prodal kak junček ali kaka suha krava, katero je dala zarubiti dr. Treova pisarna; mlekarica in sirarna postojnska vspeva tako izvrstno, da jo hvali vse, kar leze in grede. S hranilnico so jako zadovoljni vsi, kateri z njo

nimajo nič opraviti; kako so zadovoljni prizadeti, naj pa povedo sami.

Tako imenitni vspehi na gospodarskem polju so osrčili voditelje našega društva, ki je ob enem politično, poskušati srečo tudi pri politiki, da bi svet ne rekel, da dremljemo. Sosebno letos, ko se nam bližajo volitve in so vražji klerikalci dregali in vrtali tako dolgo, da so dosegli neposredne in tajne volitve, morajo napeti vse sile in delati vztrajno.

Poprej so lahko hodili loviti volilce po kmetih s kronicami in povrh obetali še likof, katerega pa večidel ni bilo treba plačevati; volilnim možem, ki so hodili volit v Postojno, so pokazali cele petake, da so šli za njimi. Seveda je bila sitnost, če so se katerikrat pomotili in petak potisnili v roko kakemu po družih opravkih v Postojno prišedšemu Berbinu, ki ni bil volilec. Kdo more poznati vse brkaste Berbine, ali so volilni možje ali ne? Letos pa bodo povsod volili na en dan in doma. Povsod ne moremo biti in treba si je pomagati drugače, mislijo sedaj »voditelji«.

Da bi po malem ljudji pripravljali in si jih privezali, so jih zbornali skupaj k narodni veselici na grobiškem polju. Vrlo dobro se je obnesla, in ogledali so si jo celo orožniki. Le to ne vemo, kaj je krivo, da ni noben časnik poročal o njenem izidu, še »Narode« ne; hudobni jeziki so celo čenčarili, da je bilo še neklerikalnih Postojncev sram, ko so bika ali bečka nazaj prignali v Postojno, ker ga ni nihče hotel zadeti pri tomboli. Prirejali so tudi druge veselice z enakim namenom.

A za glavni »hetz« je sklical načelnik našega društva volilni shod, h kateremu je prinesel dr. Tavčar pokazat svoje kvedre. Vspeh je popoln in zmaga naših kandidatov gotova na vsi črti in v vseh volilnih skupinah. Za naša mesta in trge volimo dr. Ferjančiča, če nam le naposled ne uide, kot Novomeščanom Šuklje. V četrti kuriji bo povsod brez dvoma soglasno voljen gospod Božič. Volilo ga bo vse, kar biva v preplavljeni Planini, okoli Slivnice, v loški dolini in bloški okolici že zato, ker je Božič in je torej vendar nekaj božjega pri njem. Če tudi ne veliko, in ni Bog ve kaj zasluzen poslanec. Vipavska domača dolina ga mora voliti, ker si je prizadeval vipavskih zadrug vino pripraviti v slabo ime in vinske kupce jim odgnati, da bodo domačini sami ložje pili dobro starino. Volili ga bodo Podnanosci že zaradi tega, ker ga priporoča toli slavno in zaslužno postojnsko društvo; Senožčani, ker zanj pete in jezik na široko okoli brusi znani konjski mešetar; Pivčani, katerim privoči gospod Božič v krščanski ljubezni če ne družega, dosti vode v povodnjah in jim nasprotuje in nagaja pri uravnanju Pivke s svojimi čudnimi poročili, še dobri kristijani, bodo ga volili, da spolnijo zapoved Gospodovo: če te kdo udari po enem licu, pomoli mu še drugo; in ravno tako Vremcem in prebivalcem reške doline ne bo dalo več drugače, kot da ga volijo vsi zaradi zaslug, katerih si zanje ni pridobil.

Kar se poslednjič tiče pete kurije, bomo soglasno volili kandidata g. Luko Jelenca vsi, kateri ga zapišemo na volilne liste, ako ne zaradi družega — da bo le »hetz«! Če pa le ni bilo v Postojni zopet vse le komedija?!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. novembra.

Slomšekova stoletnica. Prihodnji ponedeljek dne 26. novembra bode preteklo 100 let, odkar se je narodil Anton Martin Slomšek v kmečki hiši na Ponikvi. Čujemo, da bodo prihodnji mesec Slomšekovo stoletnico slovesno proslavila tudi ljubljanska kršč. soc. delavska društva.

Osebnost vest. G. dež. predsednik baron Hein se je nocoj odpeljal na Dunaj.

Mati gg. dr. Vošnjakov, gospa Jožefa Vošnjak, je umrla v Šoštanju v 94. letu svoje dobe. Ob njenem grobu žaluje pet otrok, 23 unukov in 19 praukunov.

Meščanski klub vzbuja s svojimi prireditvami vedno več zanimanja. Vsak »journal« zabeleži večji obisk, kar se je sosebno zahvaliti izredni trudoljubivosti gosp. predsednika Lednika, ki vedno preskrbi velezanimiv vsprej. Sinoči je bil v prosto-

rih Meščanskega kluba in v veliki dvoran tretji letošnji „jour fixe“, ki je zbral v prijetni zabavi mnogo odlične gospode. Poleg izborne igre na glasovir, s katero je vzbudila goste blagor. gospa Hofbauer, vršila se je čarodejna predstava. „Čarodejec“ gospod Schneider in njegova hčerka sta spretno „čarovala“ in vzbujala s svojimi čudovitimi deli mnogo veselja. Članom Meščanskega kluba pripravljajo delavni odbor v letošnji zimski sezoni še mnogo prijetne zabave, naj bi torej gospodje člani z obilnim obiskom društvenih prireditev bodrili odbor in vrlega g. predsednika pri njegovem nemalem trudu.

Miklavžev večer se bo vršil letos tudi v »Katol. Domu«. Stariši naj pripeljejo seboj svoje otroke, da vidijo sijajni nastop Miklavža. Kdor bi želel svojim otrokom dati kak Miklavžev dar, naj ga pošlje hišniku v »Katol. Dom«, da ga izroči Miklavžu. Na daru naj bo natančno zapisano otrokovo ime. Tudi za drugo zabavo se bo skrbelo.

Laži se množe. »Narod« je priobčil zopet nekaj iz zbirke liberalnih agitacijskih podlosti. »Narod« pravi: Govori se, da dobi vsaki kaplan za vsako selitev 100 gl. In koliko časa je kaplan v jedni fari? Jedno, k večjemu tri leta in potem dobi 100 gl. Čemu ti nepotrební stroški. — »Narod« morda ve, da se ti stroški izdajajo za selitev na pr. profesorjem, zato pa še ne bi smel sklepati, da so tudi kaplani pri selitvah tako srečni.

V Postojni je umrl 20. novembra po kratki bolezni g. Edvard Pitschmann, c. kr. finančni respicijent v poklju, previden s sv. zakramenti za umirajoče. Pokojnik je bil star 73 let. Pogreba 22. novembra se je udeležilo mnogo odličnega občinstva, zastopana je bila tudi čitalnica, ker je bil rajnik mnogoleten njen ud. Mož je bil blaga duša! Svetila mu večna luč!

Novo bralno društvo se je osnovalo v Tinjah na Štajerskem.

Št. Lorenc ob Temenici. Od 11. do 19. t. mes. se je tukaj vršil sveti misijon. Udeležba je bila ogromna in splošna. Z veliko vzmom so hodili ljudje vsak dan sleherni izvrstni govor marljivih gg. očetov misijonarjev poslušat. Vodili so ga prečastiti gospodje očetje iz reda sv. Frančiška: Angelik Hribar, Avrelj Knafelj in Salvator Zobec. Obhajanih je bilo blizu 1700 ljudi. Bog daj vsem stanovitnost v dobrih sklepah, č. gospodom misijonarjem in sotrudnikom pa zasluženo plačilo onkraj groba za velik trud in požrtvovalnost!

Porotne obravnave v Nov. mestu. Dne 20. in 21. t. mes. so bili obsojeni: A. Slapšek iz Ovsenega na tri mesece, Fr. Kolon z Gor. Gradišča na eno leto, Fr. Brinskale iz Verčic zaradi požiga in tatvine na 10 let, Fr. Pušnik na tri leta.

Ljubljanske novice. Čudno postopanje občinskega svetnika. Občinski svetnik Jožef Turk čaka sodbe, ki se bo vršila pred dež. sodnijo radi znane afere Kmetić. Da mu to čakanje ne bi bilo dolgočasno, tožil je g. Kmetića radi razžaljenja časti, češ, da ga je opsoval s svinjami, barabami itd. Danes se je pred okrajnim sodiščem pojasnilo, da je g. Kmetić rabil te besede, ko sta ga gospoda Ad. H. in Turk vabila v zloglasno hišo. Zagovornik g. dr. Poček je dejal, da priče niso potrdile vsega v obtožbi navedenega in da je pošten kmet g. Kmetić na besede, katere sta rabila gospoda Ad. H. in Turk, lahko razžaljen in je potem v razburjenju rabil zgoraj omenjene izraze. Zastopniku dr. Tavčarju se je sicer stvar zdela malenkostna, nam pa ne, ker kaže kmetom, kako celo napredni občinski svetnik razširja nenravnost. Besede obč. svet. Turka so tako nedelikatne, da jih nečemo izročiti javnosti. Priča Schneider je te njegove besede pod prisego potrdil. G. Kmetić je bil obsojen na 10 K, njegov za stopnik pa si je pridržal pravico postopati proti g. Turku, ker je Turk mej obravnavo zaklical Kmetiću: »Nikar ne laži!« — Izpred sodišča. Včeraj je bil g. Drogenik, sodrug tvrdeke Miklauc pred okrajnim sodiščem — oproščen obtožbe, da je očital gđ. Klemenčevi tatvino. Priče so potrdile, da je na magistratu glasno povdarjal, da mu je gđ. Klemenc toliko poneverila, da pride pred porotnike; hišni gospodar gđ. Klemenčeve je izrečno povedal, da mu je

g. Drogenik dejal, »da je že dokazano«, da mu je gospodična kradla. K sodišču je prišel včeraj g. Drogenik neke zvezke, v katerih so zaznamovani dnevni dohodki in iz katerih se vidi, da je bilo čisto v blagajni manj denarja, a pripoznalo se je, da se je denar štel v nenavzočnosti gđ. Klemenčeve in da so v blagajno hodile še druge osebe. Bilanco je g. Drogenik naredil, ne da bi bila navzoča gđ. Klemenc. Drogenik je bil oproščen. — Gostilno »pri roži« je prevzel nek konzorcij, ki jo bode popravil in potem zopet otvoril.

Iz celovške škofije. Za škofijskega voditelja duhovskega molitvenega društva je imenovan na mesto pokojnega monsign. J. Müllerja preč. g. o. dr. Alojzij Cigoj, O. S. B., prof. bogoslovja v Celovcu. Mesečni izkazi naj se torej pošiljajo imenovanemu gospodu. (Celovec, stolne ulice 10.) — Udom mestnega šol. sveta v Celovcu je imenovan vč. g. kanonik Mat. Grösser. — Skušnjo veroučiteljev za srednje šole so delali od 13. do 15. t. m. čč. gg. Fl. Hiebaum, župnik v Africi; J. Hribar, stolni kaplan v Celovcu; Fr. Schreiber, veroučitelj v Celovcu; Al. Seybald, veroučitelj v Beljaku; Gabr. Weiss, stolni vikar v Celovcu.

„Narodno šolo“ družbe sv. Cirila in Metoda v Št. Rupertu ob Velikovcu obiskuje to šolsko leto 172 otrok, in sicer jih je v I. razredu 60, v II. 58, v III. 54.

Kmetijske zadeve na Koroškem. Podružnica »Borovlje« c. kr. kmet. družbe se je razdelila v dve podružnici: ena za Sveče, druga za Šmarjeto. Prva je štela pri ustanovitvi 31, druga 34 udov; prvi je načelnik g. J. Bartl p. d. Kozem na Mačah, drugi g. J. Blaznik. — Dne 2. decembra bo pri županu v Št. Vidu ustanovni shod nove podružnice za občino Rikarjava s. Predaval bo g. Šumi. — Dne 25. nov. zboruje podklošterska podružnica pri Merlinu v Podkloštru, dne 9. dec. pa podružnica za Bistrico ob Zili pri Izopu v Čajni. Na obeh shodih bo šteta govorila gosp. V. Šumi in gosp. dež. uradnik Prislán, slednji o dež. zavarovalnicah.

Koroške novice. V Mariboru se je dne 6. t. m. ustrelil pekovski mojster Engelbogen iz Črne. Bil je strasten nasprotnik Slovencev. — Protestantko božjo službo so vpeljali v Vrbi. Imajo jo v neki vili. S tem hočejo katoličane zvesti »proč od Rima«. — »Štajerca« razširjajo tudi med Koroškimi Slovenci. Oskrbujejo ta posel učitelji in razni »dohtarji«, načelniki »Südmarkinih« podružnic. — V Bačah je pogorelo posestvo posestniku Grafenauerju pd. Klebu. — Cesar je potrdil postavbo, sklenjeno v zadnjem zasedanju dež. zbora, da sme mesto Celovec pobrati posebno doklado na pivo in žgane pijače. Postave, da naj se od najemnin za lov pobira posebna doklada, cesar ni potrdil. — Deželni šolski svet je sklenil, da se vpelje na meščanski šoli v Velikovcu slovensčina kot prost predmet. Poučeval bode g. učitelj Kovačič. Nam se zdi, da nikakor ne zadostuje, da vpeljejo slovensčino kot »prost« predmet. V meščanski šoli slovenskega mesta bi slovensčina vendar morala biti obvezen učni predmet. — Na enorazredni slovensko-nemški šoli v Globasnici se je ustanovilo drugo učiteljsko mesto.

Celovški mestni zbor za § 14.

»Mir« piše: To je vendar čudno, ali res! Večkrat že so mogočeži na našem magistratu ropotali zoper imenovani paragraf, sedaj ga pa sami kličejo na pomoč! V zadnji seji so namreč sklenili, da od koroške hranilnice vzamejo na posodo 4 milijone kron. Obrestovali bodo posojilo po 4½% in vračali vsako leto 16.000 kron. Vlado pa so naprosili, da s pomočjo § 14. oprosti to posojilo običajnih pristojbin. Mnogokrat se grešnik skesa; da so se skesali tudi celovški nacionalci, ki so prej toliko ropotali zoper § 14., pa je povzročila skrb za — mošnjo!

Iz Kastva se poroča, da se ondi vrše obč. volitve. Prvi dan je prišlo na volišče 372 Hrvatov, nasprotniki se ne upajo na dan.

Kaznjenci so doslej mnogokje, tako tudi v Novem mestu, posamezno hodili na delo, ako so bili v zaporu zaradi malih prestopkov. Ker pa so se domači delavci prito-

žili, bode odslej najmanj po osem kaznjencev skupaj s paznikom smelo hoditi na delo.

Porotno sodišče v Mariboru. 28-letni Anton Kocbek je dobil pred porotniki radi tatvine 6 let težke ječe in 31letni hlapec Simon Kukovec iz Cvetkovec radi uboja Antona Podleseka tudi 6 let težke ječe.

Pred goriškimi porotniki je bil obsojen 32letni Andrej Kralj iz Senadola v sežanskem okraju na osem let ječe. Izvršil je nebrot tatvin in kradel, kar mu je prišlo pod roke.

Mejnarodni shod proti alkoholizmu se bode vršil na Dunaju od 9. do 14. aprila 1901.

Mestna ljudska kopelj. Od 11. do 17. novembra t. l. oddalo se je v mestni ljudski kopelji vsega skupaj 402 kopelij, in sicer za moške 348 (pršnih 223, kadnih 125), za ženske 54 (pršnih 5, kadnih 49).

Zdravje v Ljubljani. Od 11. do 17. nov. bilo je 20 novorojenih, 2 mrtvorojena, 24 jih je umrlo, med njimi 1 za škardlato, 2 za vrtico, 3 za jetiko, 1 za vnetjem sopolnih organov, 2 vsled mrtvouda, 15 za različnimi boleznimi; med njimi 5 tujcev, 11 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 1 za otročico, 3 za škardlato, 2 za tifuzom, 1 za grižo, 3 za vrtico.

Lev Tolstoj je po zadnji bolezni toliko okreval, da se je zopet lotil literarnega dela. Sivolasi pisatelj je opustil telesna dela, cepljenje drv, donašanje vode itd. da mu ostaja temveč časa za pisateljevanje. Sedaj piše Tolstoj dramo »Trup«. Modroslovno razpravo »O virih zla« je pred kratkim dovršil. Tolstoj se bavi sedaj najbolj z vprašanjem, kako bi se dale preustrojiti bolnišnice, ječe in zavodi za umobolne. »Ti zavodi«, pravi Tolstoj, so grozni (na Ruskem) Spremil sem nekoč bolnega kmeta v bolnišnico. Ravno tedaj je drug kmet pripeljal v isto bolnišnico svojo bolno ženo. Mojega bolnika so sprejeli takoj in so kazali od njega največjo skrb in ljubeznivost; nasprotno je pa morala žena onega kmeta dolgo čakati na ulici. Še huje se godi v zavodih za umobolne in v ječah, kjer ljudi tepejo in moré z gladom. — Prihodnji mesec se preseli Tolstoj z Jasne poljane v Moskvo.

Prešernova stoletnica in »Narodni dom« v Trstu.

Iz Trsta se nam piše: Poskušali smo na vse mogoče načine, da bi dobili za proslavo Prešernove stoletnice na razpolago eno ali drugo tukajšnje gledališče — vse zaman. »Niti za 1000 gl. ne!« »Nikoli!« Tako se nam je odgovarjalo. Morali bomo se torej zadovoljiti z gostoljubnim »Narodnim domom« v Barkovljah, kajti v celem velikem Trstu ni nikogar, da bi nam v povsem kulturno svrhu posodil za en večer eno izmed petih gledališč, ki sicer zevajo praznine. Tudi to je donesek k zgodovini o trnjevem potu, ki ga hodi tržaško slovenstvo. Na uradih se moramo puliti za vsako najmanjšo pravico, slovenske šole si moramo, s pomočjo izvenkranjskih Slovencev, vzdrževati sami, in niti za drag denar ne dobimo gledališča, kjer bi proslavili svojega največjega umetnika. In, nota bene, eno teh gledališč je — občinsko! Vzdržujemo ga tudi Slovenci, v nemajhni meri.

V očigled takim razmeram nam pač ne kaže drugo, nego da napremo vse sile, da se nam odpre čim prej sredi mesta Narodni dom, ki bo shajališče Slovanov.

O važnosti Narodnega doma v Trstu je pač prepričan vsakdor, ki ve, kolikega pomena je prvi avstrijski emporij za Avstrijo in za Slovanstvo. Kdor pozna zgodovino nemškega »Drang nach Osten« in napore velike Nemčije, kako bi si postavila en trden steber za drugim, na katerih bi potem zgradila tisti legendarni »most do Adrije«, kdor ve ceniti ulogo trgovine v narodnem gospodarstvu, ta mi pritrdi, da je največjega pomena za Slovanstvo, da si pridobimo Trst. Koliko bogastva bi izviralo iz slovanskega Trsta za vse slovanske zemlje! Tam, kjer sedaj nabirajo bogate doneske za raznarodovalno »lego nazionale« Italijani, nabirali bi mi za naša kulturna društva: družbo sv. Cirila in Metoda, zavod sv. Nikolaja, družbo sv. Mohorja, Matico Slovensko itd.

Pa morda so iluzije to, če nam kdo govori o možnosti, da Trst postane kdaj slovensko mesto? Niso. Že sedaj imamo tu trgovcev iz vseh strok. Samo jestvinarjev je toliko, da so si njih pomočniki osnovali društvo in trgovsko šolo, katero obiskuje 50 navdušenih mladeničev.

Mnogo nas je v Trstu že sedaj, a premalo se še poznamo med seboj. Dajte nam zbirališče, zavetišče, kjer nas ne bo nihče žalil s »ščavli«, če se poslužujemo svoje drage materinščine, dajte nam prostora, kjer se bomo skupno razveseljevali, bodrili, navduševali za svete narodove svetinje, kjer bomo prirejali zabave ne le tržaskim zavodom, ampak pozneje vsemu Slovanstvu v prid, kjerkoli se pojavi potreba skupne pomoči, in videli boste, koliko nas je, kako moč predočujemo.

Slovenci v srečnejšem središču Slovenije, bratje ob mejah, prihitite nam na pomoč! Pomagajte nam rešiti Trst, ne le nam ampak tudi Vam, vsemu Slovanstvu, vsemu Slovanstvu! Kedar bo Trst naš, ni se nam bati več za obstanek malega našega a žilavega naroda. Iz Trsta bodo odsevali blagodejni žarki bratske ljubezni, vračala se vam bo bogato toplota, v katero ste sprejeli naš poziv; tukaj bo našel potem, v sredini svojih marsikdo iz daljnega severa slovenskih dežel ali iz središča vedno zaslombe in zaslužka. Zaslužite sedaj malo ljubezni, dobro se vam bo obrestovalo!

Udje »Narodnega doma v Trstu« so deležniki, društveniki, ustanovniki in častni člani. Deležniki plačujejo deleže po 200 K, — tudi v 4 obrokih —; ti deleži se bodo obrestovali po 3% ter amortizirali. Društveniki plačajo po 24, po 12, ali po 6 kron na leto. Kdor ne more postati društvenik I. vrste, naj vstopi v kolo druge ali tretje vrste! Ustanovnik je, kdor daruje naenkrat vsaj 200 kron, častni član, kdor si je pridobil posebnih zaslug za društvo.

Vsi udje imajo aktivno in pasivno volilno pravico in pravico glasovanja na občinih zborih.

Slovenski rodoljubi! Slovenske rodoljubke! Pristopajte v obilnem številu društvu »Narodni dom« v Trstu. Vsak najmanjši prispevek, ki ga daste za »Narodni dom« v Trstu, pomenja kamen za branik slovenstva!

Društva.

(Društvo zdravnikov na Kranjskem) zboruje jutri soboto ob 6. uri popoldan v kmetij-ko-kemičnem preskuševališču (Salendrova ulica II. nadstr.). Predaval bode ravnatelj zavoda dr. E. Kramer o kemični in bakterijološki preiskavi vode. Po predavanju razkazovanje vredbe zavoda. Zvečer prijateljski sestanek v klubni sobi restavracije »Fantinica«.

(Veselič) priredi dne 25. nov. kat. društvo rokod pomočnikov v Št. Vidu nad Ljubljano v dvorani lastne hiše. Vspored: 1. M. Hubad: »Čukova ženitev«, mešan zbor. 2. F. S. V.: »Pomladi«, mešan zbor. 3. Avg. Zangl: »Cerkvica v gozdu«, moški zbor. Sanje. Igrokaz s petjem v petih dejanjih. — Prosta zabava. — Otroci smejo priti le v spremstvu starišev ali njih namestnikov. Začetek ob polu 6. uri zvečer. Vstopnina: I. sedež 1 K, II. sedež 60 h, III. sedež 40 h, stojšče 20 h. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Čisti dobiček je namenjen župni cerkvi sv. Vida. K tej veselici uljudno vabi predstojništvo.

(Bralno društvo pri sv. Juriji ob Taboru) priredi v zvezi s cerkvenim pevskim zborom dne 25. t. m. popoldne ob treh Slomšekovo slavnost v društveni sobi z naslednjim vspešnim: 1. Pozdrav. 2. Slavnostni govor. 3. Nazaj v planinski raj. Uglasil Nedved. Poje cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. Teodora Drolic. 4. Uboj. Uglasil pl. Zajc. Poje moški zbor. 5. Deklamacije Slomškovih pesnij: a) Voda in vino: Lojzica Oevirk in Marija Divjak. b) Vijolica: Lojzica Oevirk. c) Čas: Ivana Blatnik. d) Dva potepena šolarja: Anton Turnšek. 6. Socialist, igra s petjem v dveh kratkih dejanjih. 7. Kozlovska sodba, burka v enem dejanju. 8. Lahko noč. Poje moški zbor. — Vstopnina: sedež I. vrsta 40 kr. II. vrsta 30 kr., drugi sedeži po 25 kr. — Stojšče 10 kr. Ker je čisti dohodek namenjen »Bralnemu društvu«, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

(Čitalniški odbor v Konjicah) priredi članom »Čitalnice« dne 5. decembra t. l. »Miklavžev večer« spojen s »Prešernovim večerom« v prostorih Čitalnice. Na vspešnem večerju Prešernov večer je slavnostni govor, deklamacija, petje in prosta zabava. Vstopnina za ude 40 k, za neude 80 h, za kmete 20 h. Pričetek ob 8. uri zvečer.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gorica, 23. nov. Trgovska zbornica kandiduje inženirja Chiozza iz Cervignana na mesto umrlega Mighetti.

Dunaj, 23. nov. Poročila čeških listov o demisiji ministra Rezeka so neosnovana.

Dunaj, 23. nov. Bivši krščansko-socialni poslanec Wedral je včeraj na nekem shodu govoril za socialno-demokratskega poslanca dr. Ellenbogna.

Praga, 23. nov. Bivši poslanec dr. Engel je izdal svojim volilcem oklic za slovo, v katerem naglašja, da v sedanjih razmerah več ne more prevzeti kandidature.

Lvov, 23. nov. „Slowo Polskie“ naznanja, da bode za dobo parlamentarnega zasedanja ministerski predsednik vitez Bilinski.

Pariz, 23. novembra. Predlog poslanca Sembata, naj se odpravi zastopstvo Francije pri Vatikanu, je zbornica odklonila z 299 proti 193 glasovom.

Marzlj, 23. nov. (C. B.) Sinoči se je vršil na čast Krügerju banquet, katerega se pa radi utrujenosti ni udeležil. Danes zjutraj je odpotoval Krüger v Pariz.

Marzlj, 23. nov. Včeraj popoldne je obiskal Krügerja mestni župan, ki je izrazil svoje in vsega prebivalstva sožalje nad nesrečo, ki je zadela Bure. — Na balkonu hotela Rue de la Canabiere je bilo nekaj Angležev, ki se mej sprevodom niso hoteli odkriti. Ljudstvo je tako dolgo demonstrovalo, da so se Angleži umaknili z balkona.

Marzlj, 23. nov. Tu so velike demonstracije zoper Angleže. Velike množice se nabirajo po ulicah. Prišlo je do hudih prask s policijo. Dva policaja sta ranjena, eden je dobil rano z bodalom.

Bruselj, 23. novembra. Krüger izjavlja, da je glavni namen njegovega potovanja, da doseže posredovanje vevlastij. Buri se bodo borili do zadnjega moža. Angleži so izgubili doslej 100.000 mož, mrtvih in ranjenecv. Buri pa le 16.000, med njimi 10.000 jetnikov. Buri lahko še leta in leta vzdržujejo vojsko zoper Angleže. Krüger pravi, da je nemški cesar izpremenil svoje stališče proti Burom, ker je bil pred kratkim pri njem Cecil Rhodes. Krüger pravi, da bo tudi on šel obiskat nemškega cesarja.

London, 23. nov. Skladatelj Sullivan je umrl zadet od srčne kapi.

London, 23. nov. „Daily Mail“ poroča iz Yokohame 20. t. m.: Minister za komunikacije in bivši predsednik reprezentantske zbornice Hoshi je obto-

žen, da se je dal podkupovati. Vojni minister je zbog tega že vložil ostavko in se pričakuje demisije celega kabineta.

Bloemfontein, 23. nov. Buri so bili 18. t. m. poraženi pri Boberspanu. Njih poveljnik Brand je bil ranjen.

Berolin, 23. nov. Kitajci upajo, da se kmalu sklene mir. Grof Walderssee jim je naznanil, da naj od daljnega upora ničesar ne pričakujejo. Evropske čete so tako zasedle kitajske najboljše postojanke, da se Kitajci ne morejo več uspešno ustavljati.

London, 23. novembra. (C. B.) Iz Pekina poročajo 21. t. mes. Nemške čete so se sprijele s Kitajci, a bile so poražene in se morale umakniti. Podrobnosti o tem boju še ni.

Novijork, 23. nov. (C. B.) „Eveningpost“ javlja iz Washingtona: Ameriška vlada je uverjena, da so stopila mirovna pogajanja v Pekinu v zelo kritični štadij.

Damast svilena roba gl. 9.—

in višje! — 12 metrov! — poštnine in carine prosto. Vzorec obratno; ravno tako črne, bele in barvne „Hennebergove svile“ od 45 kr. do gld. 14-65 me-er.

G. Henneberg, tovarne za svilu
(c. in kr. dvorni zalagatelj) v Caribu. 14 8-8

Umrli so:

21. novembra. Blaž Piemenič, sodarski pomočnik, 35 let, Rimska cesta 5, srčna hiba.

Cena žitu na dunajski borzi
dné 22. novembra 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	K 7-82 do K 7-83
Rž za pomlad . . .	» 7-64 » » 7-65
Turšica za maj-junij /01 »	» 5-31 » » 5-32
Oves za pomlad . . .	» 5-90 » » 5-91

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v mm.
22. 9. zveč	734.3	7.2	sl. szah.	pol oblač.	
7. zjutri	735.0	6.3	sl. sever	megla	1.3
2. popol.	737.5	7.6	sl. zah.	oblač.	

Srednja večerajšnja temperatura 8.0 normale: 2.1.

Fotografiranje

je brezdvomno najhvaležnejša in najkratkočasnejša zabava!
1032 4-2

Fotografski aparati

in sploh vsi drugi v fotografsko stroko spadajoči predmeti za amatérje, kakor za strokovnjake so vedno v največji zalogi.

Pouk v fotografiranju za novince brezplačen. Ceniki so brezplačno na razpolago. Objednem priporočam svojo tovarniško zalogo papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin.

JOS. PETRIČ v Ljubljani,
Sv. Petra cesta šte. 2.

„Národna kavarna“.

V nedeljo ni, pač pa bo v soboto dné 24. novembra t. l.

koncert

meščanske godbe.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Vstop prost.

K obilni udeležbi vabi z velespoštovanjem

1044 1-1 **Fran Krapež.**

Šablone za sobne slikarje, najnovjše in najlepše vzorce, imata v veliki izbiri v zalogi **BRATA EBEL v Ljubljani**, Francišanske ulice. 228 17 11-6
Vnanja naročila proti povzetju.

Spretna prodajalka

se išče za kmetijsko društvo na lgu do 15 decembra 1900 ali 1. januarja 1901.

Pojasnila daje načelstvo. 1043 2-1

Skladni koledar za l. 1901

in **Stenski koledar za l. 1901**

izšla sta v jako okusni obliki pri založniku ter ju najtoplejše priporoča

JOS. PETRIČ v Ljubljani,

Sv. Petra cesta šte. 2.

tovarna papirnih izdelkov in tovarniška zaloga papirja.

Skladni koledar stane K. 1.—, po pošti K 1 20

1031 2

Stenski koledar stane 40 h, po pošti 50 h.

Veliko svojo zalogo raznovrstnih vóz

1026 3-3

priporoča slavnemu občinstvu

IVAN DEMŠAR

kovač in izdelovalec vóz v Ljubljani, Marije Terezije cesta.

NAJLEPŠE PRAZNIČNO DARILO!

V NOBENI SLOVENSKI HIŠI SE NE BI SMELE POGREŠATI

POEZIJE

DOKTORJA

FRANCETA

PREŠERNA

UREDIL SKRIPT. L. PINTAR

ILUSTRIRANA IZDAJA, SEŠITA 6 K, V PLATNU VEZANA 6-40 K, V USNJU VEZANA 9 K. NATISNILA IN ZALOŽILA IG. PL. KLEINMAYR & FED. BAMBERG V LJUBLJANI

•• DOBIVAJO SE PO USEH KNJIGOTRŽNICAH ••

1023 20-4

NAZNANILO.

Podpisanec usojam si p. n. sl. občinstvu uljudno naznaniti, da sem premestil svojo

tovarno papirnih izdelkov iz Igriških ulic

na Sv. Martina cesto št. 20, v svojo lastno hišo.

Ker sem si napravil jako prostorne delavnice in najnovjše stroje, smatram se za jako konkurenčnega in zagotavljam p. n. cenjenim odjemalcem, da tekmujem z največjimi tujimi podjetji.

Posebna skrb mi bode svoje izdelke, n. pr. papirne vrečice, trgovske in uradne knjige, šolske zvezke, kuverte, pisemski papir v mapicah in kasetah, pisalne podloge itd. v najljepši izvršitvi ter po najnižjih cenah.

Jedini zavod na Kranjskem za črtanje papirja (Rastriranstalt).

Poslovne knjige načrtajo se po poljubnih predpisih brez povikšanja cene.

Upajoč, da me cenjeni moji odjemalci tudi v bodoče s svojimi cenjenimi naročbami počaste, helježim z odličnim spoštovanjem

JOS. PETRIČ v Ljubljani,
tovarna papirnih izdelkov in tovarniška zaloga papirja.
Prodajalna ostane nespremenjena na Sv. Petra cesti št. 2 (lekarnarja Mayerja palača).

1030 4-2

Največja trgovina z izgotovljeno obleko.

Ericar & Mejač oblek za gospode, dečke in otroke.

Ljubljana, Mične novosti v konfekciji za dame.

Prešernove (Slonove) ulice 9 Nizke cene. Solidna postrežba.

Dunajska borza.

Dné 23. novembra.		Dné 22. novembra.		Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878		Salmove srečke, 40 gld.	
Skupni državni dolg v notah	98-45	20 frankov (napoleonador)	23-53	Zastavna pisma av. osr.zem.-kred.bank 4%	106-—	St. Genois srečke, 40 gld.	179-—
Skupni državni dolg v srebru	97-90	Italijanski bankovci	19-19	Prijoritne obveznice državne železnice	93-75	Waldsteinove srečke, 20 gld.	201-—
Avstrijska zlata renta 4%	115-40	C. kr. cekini	90-65	južne železnice 3%	410-—	Ljubljanske srečke	50-—
Avstrijska kronna renta 4% 200 kron	98-30		11-36	južne železnice 5%	327-50	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	269-50
Ogerska zlata renta 4%	115-—			dolenjskih železnic 4%	119-75	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v	6220-—
Ogerska kronna renta 4% 200	90-35			Kreditne srečke, 100 gld.	99-50	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	810-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1693-—			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	401-—	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	116-75
Kreditne delnice, 160 gld.	657-—			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	350-—	Splošna avstrijska stavbinska družba	153-—
London vista	240-65			Ogerskega	5	Montanska družba avstr. plan.	437-50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117-70			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	23-25	Trboveljska prometarska družba, 70 gld.	468-—
				Rudolfove srečke, 10 gld.	13-75	Papirnih rubljev 100	254-50

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.